

بررسی تأثیر افشای اطلاعات زیست‌محیطی شرکت‌ها و ارتباطات
سیاسی بر نقش تغییر مدیریت در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس
اوراق بهادار تهران

مآنده ابراهیمی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۲۹

چکیده

نقش تغییر مدیریت را می‌توان در اثرات تغییرات و نحوه مدیریت آن‌ها از در بین مدیران شرکت‌های بورسی، متخصصان مدیریت و مشاورین آن‌ها یافت، اما کمتر اتفاق می‌افتد که سهامداران و مالکان به تأثیر نقش تغییر و تحولات بر مدیران و مجریان هدایت اصلی شرکت، توجه خاصی نشان دهند. همچنین افشای اطلاعات زیست‌محیطی شرکت و افشاگری‌های مرتبط با آن عامل ضروری است که به تداوم شرکت‌ها منجر می‌شود. زیرا همه شرکت‌ها ارتباط‌هایی با جامعه دارند لذا جامعه امکان بقای شرکت‌ها را در درازمدت فراهم می‌آورد جامعه از فعالیت‌ها و رفتار شرکت‌ها بهره می‌گیرد. از این رو هدف این تحقیق بررسی تأثیر افشای اطلاعات زیست‌محیطی شرکت‌ها و ارتباطات سیاسی بر نقش تغییر مدیریت در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. این تحقیق طی سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۱ با نمونه مشتمل بر ۱۳۶ شرکت و رگرسیون لجستیک به آزمون فرضیه‌ها پرداخته شد که نتایج یافته‌ها نشان داد افشای اطلاعات زیست‌محیطی بر نقش تغییر مدیریت شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معنادار و معکوسی دارد همچنین در دیگر یافته‌های تحقیق مشخص گردید که ارتباطات سیاسی بر نقش تغییر مدیریت شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معنادار و معکوسی سود دارد.

کلیدواژه‌ها: افشای اطلاعات زیست‌محیطی، ارتباطات سیاسی، تغییر مدیریت.

^۱ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور بهشهر، ایران

Maedehebrahimi626@yahoo.com

مقدمه

در دهه‌های اخیر، بحث افشای اطلاعات زیست‌محیطی به مباحث اخلاقی درباره‌ی رفتار و تصمیم‌گیری شرکت درباره‌ی موضوعاتی مانند مدیریت منابع انسانی، حمایت محیطی، سلامت‌کاری، روابط اجتماعی و روابط با عرضه‌کنندگان و مشتریان می‌پردازد. وارد شدن در فعالیت‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی، نه تنها رضایت سهامداران را بهبود می‌بخشد بلکه روی شهرت شرکت نیز تأثیر مثبتی نظریه‌ذی‌نفعان بیان می‌کند که ذی‌نفعان نسبت به فعالیت یک سازمان اقتصادی ذی‌حق و ذی‌نفع هستند. بر این اساس مدیریت باید سازمان را در جهت حداکثر کردن منافع همه ذی‌نفعان اداره کند. ذی‌نفعان توجه زیادی به موضوعات زیست‌محیطی در یک شرکت دارند (امیر حسینی و قبادی ۱۳۹۵).

همچنین باید گفت، مطابق نظریه مشروعیت، یک سازمان باید به وسیله افزایش دامنه افشای اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی در گزارش‌های سالانه خود پاسخگو باشد. افشای اطلاعات زیست‌محیطی شرکتی و افشاکاری‌های مرتبط با آن از سال‌ها پیش در دستور کار قرار گرفته است. حرکت در مسیر مسئولیت‌های اجتماعی عاملی ضروری است که به تداوم شرکت و سازمان در بلندمدت منجر می‌شود (عرب صالحی و همکاران ۱۳۹۲).

تحقیقات اخیر اهمیت نفوذ سیاسی بر انتخاب و کیفیت بازرسان را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهند. در مورد اینکه ارتباطات سیاسی چگونه رأی و نظر بازرسان را تحت تأثیر قرار می‌دهد و اینکه آیا این تأثیر از طریق ویژگی‌های سازمانی دیگر باعث ایجاد سردرگمی می‌شود یا خیر، با فقدان شواهد مستقیم رو به رو هستیم. تعدادی از پژوهش‌ها نشان داده‌اند که انتخاب و کیفیت بازرسان از طریق نفوذ سیاسی در واحدهای اقتصادی شکل‌دهی می‌شوند. برای مثال واحدهای اقتصادی دولتی (مخصوصاً واحدهای اقتصادی دولتی محلی) برای استخدام کردن بازرسان محلی کوچک یا تغییر دادن بازرسی غیر محلی به بازرسی محلی (به منظور دنبال کردن نگرش‌های مطلوب)، تمایل نیرومندی دارند. فرض می‌شود که بازرسان محلی کوچک تحت تأثیر فشارهای سیاسی عمده هستند و یا اینکه بیش‌ازحد بر دولت‌های محلی تکیه دارند، در نتیجه رأی و نظر مطلوب‌تری را از خود بروز می‌دهند. بر اساس این فرضیه، آن‌ها معمولاً تأثیر نفوذ سیاسی بر انتخاب بازرسان را از ستون تقاضا مورد بررسی قرار می‌دهند که نتیجتاً کیفیت رأی بازرسان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در حالی که این پژوهش‌ها بر تعامل مدیران، بازرسان و دولت تحت شرایط نفوذ سیاسی تأکید می‌کنند، از تفاوت‌های سازمانی چشم‌پوشی می‌نمایند. بعلاوه، مشخص نیست که آیا نفوذ سیاسی به همراه مشخصه‌های بازار و عوامل سازمانی دچار تغییرپذیری می‌شود یا خیر (فانگ هو و همکاران ۲۰۱۷).

از طرفی دیگر در دنیای امروز مدیریت نقش تعیین‌کننده‌ای در افزایش بازدهی و بهره‌وری شرکت‌ها را دارد. در میان چهار عامل کلیدی موفقیت در سازمان‌ها شامل نیروی کار، سرمایه، مواد اولیه و مدیریت، امروزه نقش مدیریت بیش از هر زمان دیگری اهمیت یافته است. در دنیای رقابتی امروز فشار زیادی برای دستیابی سریع به نتایج مطلوب و به تبع آن تصمیم‌گیری‌های سریع وجود دارد که مدیران در اجرای این مهم نقش حیاتی دارند و گاه در اثر نرسیدن به نتایج مطلوب در زودترین زمان ممکن تغییرات مدیریتی در

سازمان صورت می‌گیرد. مدیران پس از اینکه به این سمت منصوب می‌شوند به این دلیل که دوره تصدی بلندمدتی را برای خود پیش‌بینی نمی‌کنند صرفاً در جهات منافع سهامداران حرکت نمی‌کنند بلکه از مدت کوتاهی که در این سمت قراردادند در راستای رسیدن به منافع خود استفاده می‌کنند. به همین دلیل ممکن است مدیران از سرمایه‌گذاری در پروژه‌های بلندمدت، به دلیل اینکه در دوره تصدی آن‌ها به بازدهی نمی‌رسد خودداری کنند. به عبارت دیگر تصمیماتی که می‌تواند برای منافع شخصی مدیریت مفید باشد، ممکن است از نظر شرکت تصمیمات بهینه‌ای نباشد (جنسن ۲۰۰۴).

معمولاً مدیران عامل، مواضع خود را به دلایل مختلف، از جمله عملکرد ضعیف که یکی از شایع‌ترین دلایل برکناری است، از دست می‌دهند. برخی از اولین مطالعات در مورد تغییر مدیرعامل شرکت و عملکرد شرکت در دهه ۱۹۸۰ انجام شده‌اند. بسیاری از این مطالعات به این نتیجه دست یافته‌اند که شرکت‌های با عملکرد ضعیف، با احتمال بیش‌تری تغییر مدیرعامل را تجربه کرده‌اند، افزون بر این، دلایل دیگری مانند فشار سهامداران اقلیت اعمال کنترل و تصاحب، تخلف مالی یا پرونده‌های حقوقی که ممکن است به استعفای اجباری مدیریت به جای نظارت عادی بر هیئت‌مدیره منجر شود (خوش‌طینت و همکاران ۱۳۹۷).

حال مسئله که مطرح است، این است که افشای اطلاعات زیست‌محیطی شرکت‌ها و ارتباطات سیاسی بر نقش تغییر مدیریت در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران چه تأثیری دارد؟
پیشینه پژوهش

خواجوی و همکاران (۱۴۰۰) در تحقیقی به بررسی ارتباطات سیاسی و کیفیت اطلاعات حسابداری: شواهدی از تجدید ارائه صورت‌های مالی پرداختند. در این راستا اطلاعات ۱۰۱ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۸۹-۱۳۹۶ برای تحلیل مورد استفاده قرار گرفت. به منظور دستیابی به اهداف پژوهش دو فرضیه تدوین و از روش رگرسیون لجستیک و رگرسیون خطی چند متغیره برای آزمون آن‌ها استفاده شد. یافته‌های تحقیق نشان داد که بین ارتباطات سیاسی و وقوع تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه مثبت وجود دارد. همچنین، بین ارتباطات سیاسی و شدت تجدید ارائه رابطه‌ای مثبت برقرار است. از این رو، چنین نتیجه‌گیری می‌شود که کیفیت اطلاعات حسابداری شرکت‌ها تحت تأثیر روابط سیاسی آن‌ها قرار می‌گیرد.

جامعی و لطفی جو (۱۴۰۰) در تحقیقی به بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی بر اظهارنظر حسابرس با تأکید بر ویژگی‌های بازار شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. به منظور دستیابی به هدف پژوهش، تعداد ۱۷۴ شرکت از میان شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای ۱۳۹۶-۱۳۹۰ به روش نمونه‌گیری حذف سیستماتیک انتخاب و در مجموع ۱۲۱۸ (سال - شرکت) جهت انجام تحلیل در نظر گرفته شده است. احتمال صدور گزارش مطلوب توسط حسابرسان در شرکت‌های غیردولتی بیشتر از شرکت‌های دولتی است. وجود سهامداران نهادی تأثیر ارتباطات سیاسی بر اظهارنظر حسابرس را تضعیف می‌کند. و مالکیت مدیریتی نیز تأثیر ارتباطات سیاسی بر اظهارنظر حسابرس را

تضعیف می‌کند. لکن در صورت وجود مجازات‌های سخت‌گیرانه ارتباطات سیاسی بر اظهار نظر حسابرس تأثیر معناداری ندارد.

تحریری و افسای (۱۴۰۰) در تحقیقی به بررسی تأثیر افشای زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی بر تلاش حسابرس و کیفیت حسابرسی پرداختند. به منظور دستیابی به هدف پژوهش، تعداد ۹۷ شرکت از میان شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ به روش نمونه‌گیری حذف سیستماتیک و در مجموع ۶۷۹ سال-شرکت جهت انجام تحلیل در نظر گرفته شد. جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش، مدل رگرسیون چند متغیره و روش حداقل مربعات معمولی بکار گرفته شد. نتایج حاکی از آن است که حساب‌رسان با اعمال تلاش بیشتر، ریسک حسابرسی ناشی از سطح پایین افشای زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی را مدیریت می‌کنند. در واقع سطح پایین افشای زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی منجر به افزایش تلاش حسابرس و به دنبال آن افزایش کیفیت حسابرسی می‌گردد.

زند (۱۳۹۹) در تحقیقی به آزمون اثربخشی حسابداری مدیریت زیست‌محیطی بر کیفیت افشای اطلاعات کربن پرداخت. پژوهش حاضر با استفاده از داده‌های سالانه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷ انجام پذیرفت. با استفاده از داده‌های جمع‌آوری‌شده از ۱۵۲ شرکت مشخص شد که برخی ابزارهای حسابداری مدیریت زیست‌محیطی توسط این شرکت‌ها به کار گرفته‌شده است، با این حال تعداد کمی از این شرکت‌ها از ابزارهای حسابداری مدیریت زیست‌محیطی در طیف وسیع استفاده نموده‌اند. تحلیل‌های تجربی نشان می‌دهند که کاربرد حسابداری مدیریت زیست‌محیطی تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت افشای اطلاعات کربن دارد.

شرعی و همکاران (۱۳۹۸) تحقیقی با عنوان طراحی مدل توسعه پایدار شرکتی: تبیین نقش مسئولیت اجتماعی شرکتی، حاکمیت شرکتی، و خلق ارزش مشترک انجام دادند. جامعه آماری پژوهش ۱۳ شرکت بودند که همگی موفق به دریافت جایزه ملی شده‌اند. پس از جمع‌آوری داده‌ها از بین ۲۸۱ نمونه در دسترس، از طریق نرم‌افزار **Amos** به مدل‌سازی و تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته شد. نتایج حاکی از آن بود که مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی با شدت ۶۹ درصد و خلق ارزش مشترک با شدت ۶۳ درصد بر توسعه پایداری شرکت‌ها تأثیرگذار است و حاکمیت شرکتی نیز باعث بهبود رابطه مسئولیت‌پذیری شرکتی و خلق ارزش مشترک برای ذی‌نفعان می‌شود. همچنین، با شدت ۲۷ درصد به صورت غیرمستقیم بر توسعه پایداری شرکت‌ها تأثیرگذار است.

شهبابی و همکاران (۱۳۹۷) به بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی و معاملات با اشخاص وابسته بر انتخاب حسابرس در شرکت‌های پذیرفته‌شده بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. بدین منظور دو فرضیه برای بررسی این موضوع تدوین و داده‌های مربوط به ۸۰ شرکت عضو بورس اوراق بهادار تهران برای دوره زمانی بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از روش پنل لاجیت استفاده شده است. در این پژوهش، انتخاب حسابرس با معیار اندازه موسسه حسابرسی سنجیده شده است. نتایج پژوهش نشان داد ارتباطات سیاسی شرکت و معاملات با اشخاص وابسته با اندازه موسسه حسابرسی (معیار انتخاب حسابرس) رابطه منفی و معناداری دارند.

ترشیزی و بزاز زاده تربتی (۱۳۹۷) به بررسی رابطه بین حاکمیت شرکتی و ریسک شرکت: نقش تعدیل‌کننده افشای مسئولیت اجتماعی پرداختند. آزمون فرضیه‌های پژوهش با استفاده از روش رگرسیون بر روی داده‌های تابلویی انجام شد. بررسی‌ها بر روی ۱۰۴ شرکت در بازه زمانی ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۴ نشان داد نسبت مدیران غیرموظف، اندازه هیئت‌مدیره و مسئولیت اجتماعی شرکت با ریسک شرکت رابطه مثبت دارند. همچنین مسئولیت اجتماعی شرکت بر رابطه بین معیارهای حاکمیت شرکتی موردبررسی با ریسک شرکت تأثیر تعدیل‌کننده دارد و با ورود متغیر مسئولیت اجتماعی، افزایش نسبت مدیران غیرموظف و تعداد اعضای هیئت‌مدیره منجر به کاهش ریسک می‌شود.

فروغی و همکاران (۱۳۹۷) تحقیقی با عنوان تأثیر مسئولیت اجتماعی شرکت بر نگهداشت وجه نقد از طریق اثر هم‌زمان متغیرهای منتخب انجام دادند. برای آزمون فرضیه‌ها، نمونه‌ای شامل ۹۱ شرکت از شرکت‌های پذیرفته‌شده بورس اوراق بهادار تهران در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۴ انتخاب شده‌اند. روش مورد استفاده به منظور آزمون فرضیه‌ها، روش تخمین سیستم معادلات هم‌زمان از طریق الگوی حداقل مربعات سه مرحله‌ای (SLS) است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد مسئولیت اجتماعی از طریق ریسک غیر نظام‌مند بر نگهداشت وجه نقد تأثیر معنادار و مثبتی دارد. همچنین، مسئولیت اجتماعی از طریق ریسک نظام‌مند بر نگهداشت وجه نقد تأثیر معنادار و منفی دارد. نتایج نشان می‌دهد مسئولیت اجتماعی از طریق حاکمیت شرکتی بر نگهداشت وجه نقد تأثیر معنادار و مثبتی دارد.

محسنی (۱۳۹۶) تحقیقی با عنوان ارتباطات سیاسی و هزینه سرمایه حقوق صاحبان سهام در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران انجام داد. روش تحقیق حاضر، توصیفی از نوع همبستگی است. نمونه آماری تحقیق متشکل از ۱۱۴ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۳ است. برای آزمون فرضیات از روش تحلیل رگرسیون استفاده شده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که بین ارتباطات سیاسی و هزینه سرمایه حقوق صاحبان شرکت‌ها، رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد. بنابراین با افزایش ارتباطات سیاسی شرکت‌ها، هزینه سرمایه حقوق صاحبان سهام کاهش می‌یابد. این نتایج بیان می‌کند که ارتباطات سیاسی می‌تواند به‌عنوان عاملی مهم در ارتباط با هزینه سرمایه حقوق صاحبان سهام در نظر گرفته شود.

انصاری و همکاران (۱۳۹۶) ارتباطات سیاسی و ساختار سرمایه در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران را موردبررسی قرار دادند. ساختار سرمایه به‌عنوان مهم‌ترین پارامتر مؤثر بر ارزش‌گذاری شرکت‌ها و برای جهت‌گیری آنان در بازارهای سرمایه مطرح گردیده است. محیط متحول و متغیر کنونی، درجه‌بندی شرکت‌ها را از لحاظ اعتباری نیز تا حدودی به ساختار سرمایه آن منوط ساخته است. از طرفی یکی از راهکارهای پیش روی دولت‌ها جهت کنترل اقتصاد کشور، نفوذ در واحدهای اقتصادی است. نفوذ دولت‌ها در واحدهای اقتصادی از طریق ارتباط با سیاستمداران و یا مالکیت دولتی ایجاد می‌شود. نفوذ و حمایت‌های سیاسی دولت‌ها ممکن است منجر به ایجاد ارزش برای شرکت شود مانند شرکت‌هایی که ارتباط خوبی با دولت‌ها دارند و مالیات کمتری پرداخت می‌کنند، سهم بازار بیشتری دارند و از تسهیلات بانک‌ها به‌راحتی استفاده می‌کنند. از این‌رو در این تحقیق به بررسی اثر ارتباطات

سیاسی بر ساختار سرمایه‌ی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران را بررسی پرداخته شد. نتایج تحقیق نشان داد بین ارتباطات سیاسی از طریق قوه مقننه و ساختار سرمایه‌ی شرکت‌ها ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین مشخص شد بین ارتباطات سیاسی از طریق قوه مجریه و ساختار سرمایه‌ی شرکت‌ها رابطه‌ی معنی‌داری وجود ندارد.

مهران پور و همکاران (۱۳۹۶) به بررسی اثر روابط سیاسی شرکت‌ها بر به‌کارگیری معاملات غیرعادی با اشخاص وابسته پرداختند. در این راستا، هدف پژوهش حاضر بررسی اثر روابط سیاسی شرکت‌ها بر به‌کارگیری معاملات غیرعادی با اشخاص وابسته است. نمونه پژوهش شامل ۸۶ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران برای سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۵ است. به‌منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش از مدل رگرسیون چند متغیره و روش حداقل مربعات تعمیم‌یافته در مجموعه داده‌های ترکیبی استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان داد که روابط سیاسی، به‌طور معناداری موجب کاهش اعطای اعتبار و فروش غیرعادی به اشخاص وابسته می‌شود. همچنین، بر اساس شواهد تجربی به‌دست‌آمده، روابط سیاسی، مدیریت سود از طریق اعطای اعتبار غیرعادی به اشخاص وابسته را به‌طور معناداری کاهش می‌دهد. با این وجود، روابط سیاسی تأثیر معناداری بر مدیریت سود از طریق فروش غیرعادی به اشخاص وابسته ندارد.

پاتریشیا و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیقی به بررسی اثرات افشای زیست محیطی بر بازده و ارزش بازار پرداختند. نمونه مورد بررسی شامل ۱۳۰ شرکت طی سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۲ می‌باشد. برای بررسی رابطه بین متغیرها از مدل رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شده است. نتایج حاصل حاکی از اهمیت نظریه مشروعیت و نظریه هزینه‌های اختصاصی است که هر یک بخشی از فرآیند تصمیم‌گیری در مورد افشای اطلاعات زیست محیطی را توضیح می‌دهد. همچنین نشان می‌دهد که افشای محیط زیست به‌طور مثبتی بر ارزش شرکت‌های برزیلی مورد معامله عمومی تأثیر می‌گذارد.

آنجلا و هندویو (۲۰۲۱) در تحقیقی به بررسی عوامل تعیین‌کننده کیفیت افشای محیط زیست: شواهد تجربی از اندونزی پرداختند. نمونه این تحقیق شامل ۳۳ شرکت بورسی در بورس سهام اندونزی طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۶ می‌باشد. نتایج حاصل از این تحقیق نشان داد که مشخصات شرکت به‌طور قابل توجهی واریانس کیفیت افشای محیط را توضیح می‌دهد. با این حال، تا حدی آزمایش مشخص کرد که اهرم تنها متغیری است که به‌طور قابل توجهی بر کیفیت افشای محیط تأثیر می‌گذارد.

وی و چن (۲۰۲۰) در تحقیقی به بررسی تأثیر افشای زیست‌محیطی شرکت‌ها و ارتباطات سیاسی بر قوانین و مقررات تغییر مدیریت مورد بررسی قرار دادند. نمونه مورد بررسی شامل ۲۰۶ شرکت چینی طی سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵ می‌باشد. برای بررسی رابطه بین متغیرها از مدل رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شده است. نتایج نشان داد که هر دو متغیر مستقل تحقیق یعنی افشای زیست‌محیطی و ارتباطات سیاسی بر روی تغییر مدیریت تأثیر معکوس دارد.

مینگ‌تی (۲۰۲۰) در تحقیقی به بررسی رابطه بین ارتباطات سیاسی و هموارسازی سود در شرکت‌های مالزی پرداخت. داده‌های تحقیق حاضر با استفاده از اطلاعات مالی ۸۰۵ شرکت مالزی در بازه

زمانی ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۵ جمع‌آوری شده است و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از الگوی رگرسیون خطی چندمتغیره با استفاده از داده‌های ترکیبی استفاده شده است. وی به این نتیجه رسید که شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی بیشتر به هموارسازی سود می‌پردازند و همچنین سهامداران نهادی فعال به‌عنوان یک محرک کنترلی باعث ترغیب بیشتر به هموارسازی سود می‌گردد.

فیثن تارپ و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیقی به بررسی تأثیر شرایط ناپایدار رقابتی بر افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌های سوییسی پرداختند. برای این منظور با تعداد مشاهدات ۲۶۴۰ سال شرکت در بازه زمانی ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۶ با بهره‌گیری از روش رگرسیون خطی چند متغیره به این نتیجه رسیدند که هر چه مقدار ناپایداری شرکت بیشتر باشد باعث کاهش افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی می‌گردد.

وی لینگ و عبدول وهاب (۲۰۱۹) در تحقیقی به بررسی ارتباط بین افشای مسئولیت اجتماعی و تفاوت مالیات ابرازی و قطعی و ارزش سهام شرکت‌های مالزی پرداختند. آنان برای بررسی فرضیات خود با استفاده از داده‌های پانلی تعداد ۳۷۳ شرکت در بازه زمانی ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۵ و با استفاده از رگرسیون چندمتغیره (و داده‌های پانل دیتا) به این نتیجه رسیدند که بین تفاوت مالیات ابرازی و قطعی و ارزش شرکت یک رابطه معکوس وجود دارد ولی کن هنگامی که شرکتی از افشای مسئولیت اجتماعی در گزارشگری مالی خود استفاده می‌کند باعث کاهش شدت رابطه فوق می‌گردد، چراکه شرکت‌ها با این رفتار (افشای مسئولیت اجتماعی) باعث پوشش تفاوت بارز مالیاتی خود شده و ارزش سهام خود را بالاتر می‌برند.

سوجوتیتا و همکاران (۲۰۱۹) در تحقیقی به بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی بر عملکرد شرکت‌های خانوادگی و غیر خانوادگی پرداختند. برای این منظور نمونه‌ای متشکل از ۴۱۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اندونزی طی سال‌های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۶ مورد بررسی قرار گرفت. روش آماری مورد استفاده برای آزمون فرضیه‌های تحقیق نیز روش داده‌های تابلویی (پنل دیتا) می‌باشد. یافته‌های حاصل نشان داد که افزایش ارتباطات سیاسی شرکت‌های خانوادگی باعث افزایش سودآوری بیشتر آن‌ها می‌گردد.

ماریا (۲۰۱۹) در تحقیقی به بررسی رابطه بین عدم اطمینان محیطی و افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی با تأکید بر نقش نظارتی هیئت‌مدیره پرداخت. در راستای اهداف تحقیق، داده‌های ۹۵۶ شرکت بین‌المللی (اغلب اروپایی) طی دوره زمانی ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۴ مورد تحلیل قرار گرفت. روش استفاده شده در این تحقیق از طریق روش گشتاورهای تعمیم‌یافته روابط بین متغیرها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که عدم اطمینان محیطی موجب کاهش افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت می‌گردد ولی نقش نظارتی هیئت‌مدیره موجب بهبود فرایند گزارشگری مسئولیت‌پذیری اجتماعی می‌گردد.

بورسن و پاتل (۲۰۱۹) در تحقیقی به بررسی رابطه بین افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی و اجتناب مالیاتی شرکت‌های آمریکایی پرداختند. آنان به‌منظور آزمون فرضیه، اطلاعات ۳۹۳ شرکت در دوره زمانی ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۲ به‌صورت تحلیل داده‌های تابلویی و با استفاده از نرم‌افزار ایویوز مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند، نتایج پژوهش نشان داد که بین افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی و اجتناب مالیاتی یک رابطه

معکوس وجود دارد بدین معنا که هر چه افشای مالیاتی بیشتر باشد موجب کاهش میزان اجتناب مالیاتی می‌گردد.

فانگ هو و همکاران (۲۰۱۷) در مقاله‌ای با عنوان ارتباطات سیاسی، معامله با اشخاص وابسته و اظهارنظر حسابرسان به بررسی این موضوع پرداختند که آیا رأی و نظر بازرسان واحدهای اقتصادی فهرست شده در چین از طریق ارتباطات سیاسی مدیران واحدهای مذکور به صورت نظام‌مند تغییر می‌کند یا خیر. نتایج حاصله نشان داد که احتمال دریافت کردن یک نظر و رأی مطلوب در دوره‌های زمانی بعدی به‌طور مثبت با ارتباطات سیاسی مدیران پیوند دارد. این پیوند مثبت درجایی که مدیران با دولت محلی آن منطقه ارتباط دارند، نیرومندتر است. همچنین دریافتیم که ارتباطات سیاسی مدیران بر روی رأی مطلوب حسابرسان در واحدهای اقتصادی غیردولتی، بخش‌های کمتر توسعه‌یافته و بخش‌هایی که حفاظت کمتری از سرمایه‌گذار دارند، بیشتر است. همچنین این تأثیر در بخش‌هایی که واحدهای اقتصادی غیردولتی و بانک‌های خارجی بیشتری وجود دارند و جایی که مجازات‌های بیشتری برای فساد سیاسی و قرارداد با اشخاص وابسته در نظر گرفته می‌شود، از معناداری کمتری برخوردار است.

سونرات (۲۰۱۷) تحقیقی با عنوان بررسی تأثیر عوامل تعیین‌کننده مسئولیت اجتماعی در شرکت‌ها و واکنش سرمایه‌گذاران انجام دادند. این تحقیق در سال ۲۰۱۴ با در نظر گرفتن ۵ متغیر مستقل از جمله مالکیت دولتی، اندازه شرکت، عمر شرکت، ساختار سرمایه و سودآوری شرکت انجام شد. که نتایج نشان داد که این متغیرها بر افشای مسئولیت اجتماعی تأثیر معناداری دارند.

چیا لینگ پنگ (۲۰۱۵) در تحقیقی با عنوان "ارتباطات سیاسی، مدیریتی انگیزه و انتخاب حسابرسان: شواهد از چین به بررسی رابطه بین سیاست، اتصالات شرکت‌ها، انگیزه‌های مدیریتی و انتخاب حسابرسان" پرداخت. وی درصدد یافتن این موضوع بود که آیا مدیران شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی بیشتر می‌توانند با استخدام حسابرسانی باکیفیت پایین، مدیریت درآمد و رفتار فرصت‌طلبان‌شان را پوشش دهند. نتایج آن نشان می‌دهند که شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی تقاضا در نظارت و نقش اطلاعات حسابرسانی را رعایت نمی‌کنند. علاوه بر این، شرکت‌هایی که از لحاظ سیاسی دارای انگیزه‌های مدیریتی بالایی هستند احتمالاً ۱۰ حسابرسان غیر از ۱۰ حسابرسان برتر را انتخاب می‌کنند.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر بر اساس هدف، از نوع توصیفی و بر اساس ماهیت و روش از نوع همبستگی است با توجه به اینکه این پژوهش می‌تواند در فرایند تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران مورد استفاده قرار گیرد از نوع پژوهش کاربردی محسوب می‌شود؛ برای تدوین مبانی نظری پژوهش از روش کتابخانه‌ای و برای گردآوری داده‌های موردنظر از سایت‌های بورس و نرم‌افزارهای اطلاعات مالی شرکت‌ها از نرم‌افزار ره‌آورد نوین استفاده شده است. برای آماده‌سازی اطلاعات از نرم‌افزار اکسل استفاده شده است و به‌منظور آزمون فرضیه‌ها از نرم‌افزار ایویوز استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش، کلیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران بین بازه زمانی ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۱ هست. در این پژوهش، برای تعیین نمونه

آماری از روش غربالگری استفاده شد: بدین صورت که در هر مرحله از بین کلیه شرکت‌های موجود در پایان سال، شرکت‌هایی که دارای شرایط زیر نبوده‌اند، حذف شده و شرکت باقی‌مانده برای انجام آزمون انتخاب شدند: شرکت‌هایی که سال مالی آن‌ها به انتهای اسفندماه ختم می‌شود، جزء شرکت‌های بیمه، بانک‌ها و واسطه‌گری‌های مالی و مؤسسات تأمین مالی نباشند، شرکت‌هایی که در طی دوره موردنظر تغییر سال مالی نداشته باشند و شرکت‌هایی که اطلاعات مالی موردنیاز آن‌ها جهت سنجش متغیرها در دسترس باشند. بعد از اعمال این شرایط ۱۳۶ شرکت به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شد.

تعریف عملیاتی متغیرها

متغیر وابسته:

در این تحقیق متغیر وابسته تغییر مدیریت می‌باشد که اشاره به تغییر مدیرعامل در سال مدنظر است، مطابق تحقیقات خوش‌طینت و همکاران (۱۳۹۷) و وی و چئن (۲۰۲۰) این متغیر به‌عنوان یک متغیر مستقل موهومی تعریف شده که در صورت تغییر مدیرعامل، عدد یک را اختیار می‌کند و در غیر این صورت این مقدار برابر با صفر خواهد شد.

متغیر مستقل:

۱- افشای اطلاعات زیست‌محیطی

متغیر مستقل تحقیق حاضر، افشای اطلاعات زیست‌محیطی می‌باشد که برای اندازه‌گیری آن از روش تحلیل محتوای استفاده می‌شود. تحلیل محتوای یک روش کدگذاری متن به گروه‌های مختلف با توجه به معیارهای از قبل تعریف شده است که به‌طور گسترده‌ای در پژوهش‌های مرتبط با افشای اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی از جمله، میسرا و همکاران (۲۰۱۱) و وی و چئن (۲۰۲۰) استفاده شده است. در تحلیل محتوای، محقق باید از ابزار چک‌لیست کدگذاری برای ارزیابی سطح افشای اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی استفاده کند.

روش کدگذاری عبارت است از: خواندن گزارش‌های سالانه و مشخص کردن هرگونه اطلاعات مرتبط به مسائل زیست‌محیطی و اجتماعی و طبقه‌بندی آن‌ها به بخش و زیر بخش مناسب. در پژوهش حاضر برای اندازه‌گیری سطح افشای اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی شرکت‌ها، پس از مرور گسترده ادبیات مربوطه، چک‌لیست اولیه‌ای شامل ۴۳ نوع اطلاعات تدوین شد که این اطلاعات از پژوهش میسرا و همکاران (۲۰۱۱) اقتباس شدند. پس از حذف برخی موارد، چک‌لیست نهایی شامل ۳۹ نوع اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی تهیه شد که انتظار می‌رود به‌صورت داوطلبانه یا اجباری ۱ در گزارش‌های سالانه شرکت‌های ایرانی افشاء شود. چک‌لیست نهایی به شرح جدول ۱ است.

جدول ۱. چک‌لیست افشای اطلاعات زیست‌محیطی

زیر بخش	اقلام افشا
کنترل آلودگی، جلوگیری از خسارات زیست‌محیطی، بازیافت یا جلوگیری از ضایعات، حفظ منابع طبیعی، تحقیق و توسعه، سیاست‌های زیست‌محیطی، سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیست‌محیطی، سایر مسائل محیطی.	مسائل محیطی
توسعه محصول/سهم بازار، کیفیت و ایمنی و سلامت محصول، توقف تولید، سایر محصولات و خدمات.	محصولات و

بررسی تأثیر افشای اطلاعات زیست‌محیطی شرکت‌ها و ارتباطات و ...

خدمات	
منابع انسانی	تعداد کارکنان، حقوق ماهیانه/پاداش نقدی و مزایا، سهام تحت تملک کارمندان، بازنشستگی و مزایای پایان خدمت، سلامتی و ایمنی در محیط کار، برنامه‌های توسعه کارکنان، ورزشی، رفاهی وام و بیمه کارکنان، روحیه و ارتباط کارکنان. سایر منابع انسانی.
مشتریان	سلامتی مشتریان، شکایت/رضایتمندی مشتریان، سیاست پرداخت دیرتر برای مشتریان خاص، تدارک تسهیلات و خدمات پس از فروش، پاسخگویی به نیاز مشتریان، سایر مشتریان.
مسئولیت‌های اجتماعی	سرمایه‌گذاری اجتماعی، حمایت از فعالیت‌های جامعه، هدایا و خدمات خیریه، اقدامات قانونی/دعای قضایی، فعالیت‌های مذهبی/فرهنگی، سایر مسئولیت‌های اجتماعی.
انرژی	حفظ و صرفه‌جویی در انرژی، توسعه و اکتشاف منابع جدید، استفاده از منابع جدید، سایر انرژی.

پس از تهیه چک‌لیست، قوانین کدگذاری تعیین شد؛ بدین صورت که هر یک از زیر بخش‌های افشا به‌طور واضح و عملیاتی تعریف شد تا به‌طور دقیق مشخص شود که هر جمله به کدام بخش و زیر بخش مناسب تعلق دارد. به‌منظور اطمینان از مناسب و عملی بودن تعاریف زیر بخش‌ها، ابتدا ۲۰ شرکت به‌طور تصادفی انتخاب شدند و پس از آنکه با مطالعه دقیق گزارش‌های سالانه توسط کدگذار، جمله‌های مرتبط با هر یک از اقلام چک‌لیست به دست آمد، قوانین کدگذاری اصلاح می‌شوند و به تهیه چک‌لیست افشا برای کل شرکت‌های نمونه اقدام خواهد شد. مجموع تعداد جمله‌های افشاشده در زیر بخش‌های هریک از بخش‌های افشا، بیانگر سطح افشای اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی شرکت است. برای مثال افشای ۶ جمله در بخش مسائل محیطی (درصد کاهش آلاینده‌های هوا، بازیافت ضایعات تولید و...)، ۴ جمله در بخش محصولات و خدمات (گواهینامه مدیریت کیفیت محصول)، ۱۰ جمله در بخش منابع انسانی (تعداد سهام تحت تملک کارکنان) و ۲ جمله در بخش انرژی (کاهش مصرف انرژی) که در مجموع ۲۲ جمله افشای زیست‌محیطی و اجتماعی برای سال شرکت مدنظر قرار می‌گیرد.

۲- ارتباطات سیاسی (PC): دومین متغیر مستقل تحقیق حاضر ارتباطات سیاسی می‌باشد که این متغیر به‌عنوان یک متغیر مجازی (صفر و یک) بوده که به‌منظور دستیابی به شاخصی مشترک برای تعیین متغیر شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی از دو معیار بدهی بلندمدت و نیز وجود اعضای هیئت‌مدیره وابسته به دولت استفاده شده است. که نسبت بدهی‌های بلندمدت به کل بدهی‌ها در هر سال برای هر شرکت محاسبه و نسبت اعضای هیئت‌مدیره وابسته به دولت به کل اعضای هیئت‌مدیره در هر سال برای هر شرکت به‌صورت جداگانه محاسبه و با به‌کارگیری از روش آنتروپی، وزن هریک از شاخص‌ها تعیین و از اوزان به‌دست‌آمده برای رتبه‌بندی شرکت‌ها با استفاده از روش تاپسیس استفاده گردید. بعد از رتبه‌بندی شرکت‌ها به‌صورت نزولی ۵۰٪ اول (نصف اول - بالاتر از میانه)، به‌عنوان شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی زیاد یعنی شرکت‌های دارای ارتباط سیاسی عدد یک به متغیر لحاظ می‌شود و مابقی به‌عنوان شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی کم و یعنی بدون ارتباط سیاسی عدد صفر در نظر گرفته خواهد شد. متغیرهای کنترلی:

متغیرهای کنترلی تحقیق حاضر مطابق تحقیق وی و چئن (۲۰۲۰) به شرح زیر می‌باشد:

LEV: اهرم مالی (نسبت بدهی‌ها به دارایی‌ها شرکت)
Growth: از تفاوت مجموع فروش پایان دوره جاری و مجموع فروش پایان دوره مالی گذشته، تقسیم بر مجموع فروش پایان دوره مالی گذشته اندازه‌گیری می‌شود.
SIZE: اندازه شرکت (لگاریتم طبیعی دارایی‌ها)
ROA: شاخص سودآوری (نسبت سود خالص بعد از مالیات به مجموع دارایی‌ها)
 یافته‌های پژوهش

در جدول (۲) شاخص‌های مرکزی و پراکنده‌گی مربوط به متغیرهای تحقیق نشان داده شده است.

جدول (۲): آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

پنل الف: متغیرهای پیوسته								
متغیر	تعداد مشاهده	میانگین	میانه	ماکزیمم	مینیمم	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
افشای اطلاعات زیست محیطی	۱۲۲۴	۱۳.۵۱	۱۳.۵۰	۲۲.۰۰	۵.۰۰	۲.۷۱	-۰.۰۲	۲.۹۸
رشد فروش	۱۲۲۴	۰.۳۸	۰.۱۴	۶.۸۱	-۱.۰۰	۱.۱۰	۲.۲۱	۹.۱۸
اهرم مالی	۱۲۲۴	۰.۵۷	۰.۶۰	۱.۳۵	۰.۰۱	۰.۲۳	-۰.۲۸	۲.۶۴
بازده دارایی	۱۲۲۴	۰.۲۱	۰.۰۳	۵.۵۳	-۱.۹۴	۰.۷۲	۳.۲۰	۱۹.۵۱
اندازه شرکت	۱۲۲۴	۱۴.۲۲	۱۴.۱۸	۱۹.۲۹	۹.۲۶	۱.۴۵	۰.۵۸	۴.۳۱
پنل ب: متغیرهای گسسته								
متغیر	نوع طبقه		فراوانی		درصد			
تغییر مدیریت	۰		۹۸۹		۸۰/۸۰٪			
	۱		۲۳۵		۱۹/۲۰٪			
ارتباطات سیاسی	۰		۷۴۰		۶۰/۴۶٪			
	۱		۴۸۴		۳۹/۵۴٪			

در بخش آمار توصیفی، تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از شاخص‌های مرکزی هم‌چون میانگین و میانه و شاخص‌های پراکنده‌گی انحراف معیار، چولگی و کشیدگی انجام پذیرفته است. در این ارتباط میانگین، اصلی‌ترین شاخص مرکزی بوده و متوسط داده‌ها را نشان می‌دهد، به طوری که اگر داده‌ها بر روی یک محور به صورت منظم ردیف شوند، مقدار میانگین دقیقاً نقطه تعادل یا مرکز ثقل توزیع قرار می‌گیرد. انحراف معیار از پارامترهای پراکنده‌گی بوده و میزان پراکنده‌گی داده‌ها را نشان می‌دهد. چولگی نیز از پارامترهای تعیین انحراف از قرینگی بوده و شاخص تقارن داده‌هاست. در صورتی که جامعه از توزیع متقارن برخوردار باشد، ضریب چولگی مساوی صفر، در صورتی که جامعه چوله به چپ باشد، ضریب چولگی منفی و در صورتی که دارای چوله به راست باشد، ضریب چولگی مثبت خواهد بود. کشیدگی نیز شاخص سنجش پراکنده‌گی جامعه نسبت به توزیع نرمال می‌باشد. با توجه به جدول میانگین متغیرهای افشای اطلاعات زیست محیطی، رشد فروش، اهرم مالی، بازده دارایی و اندازه شرکت به ترتیب برابر ۱۳،۵۱، ۰،۳۸، ۰،۵۷، ۰،۲۱، ۱۴،۲۲ می‌باشد. بیشترین و کمترین مقدار متغیرهای متغیرهای افشای اطلاعات زیست محیطی، رشد فروش، اهرم مالی، بازده دارایی و اندازه شرکت (بیشترین: ۲۲،۰۰، ۶،۸۱،

بررسی تأثیر افشای اطلاعات زیست‌محیطی شرکت‌ها و ارتباطات و ...

۱,۳۵، ۵,۵۳، ۱۹,۲۹ و کمترین: ۵,۰۰، ۱,۰۰، ۰,۰۱، ۱,۹۴، ۹,۲۶) می‌باشد. با توجه به پدل ب نیز نتایج نشان می‌دهد درصد فراوانی متغیر تغییر مدیریت ۱۹/۲۰٪ می‌باشد که نشان دهنده این است که تقریباً ۱۹/۲۰٪ یعنی حدود ۲۳۵ شرکت مورد بررسی مدیریت خود را تغییر دادند. درصد فراوانی متغیر ارتباطات سیاسی ۳۹/۵۴٪ می‌باشد که نشان دهنده این است که تقریباً ۳۴/۵۴٪ یعنی حدود ۴۸۴ شرکت مورد بررسی دارای ارتباطات سیاسی هستند.

آزمون ایستایی

قبل از برآورد هر رگرسیون جهت حصول اطمینان از رگرسیون غیر کاذب و در پی آن نتایج نامطمئن، لازم است که چگونگی ساکن پذیری متغیرها را مورد آزمون قرار دهیم. پایایی متغیرها به معنی ثابت بودن میانگین و واریانس متغیرها در طول زمان و کوواریانس متغیرها بین سالهای مختلف است. بدین منظور در این تحقیق از روش لوین، لین و چو استفاده شده است.

جدول (۳): ایستایی متغیرهای تحقیق

نتیجه	P_value	آماره	نام متغیر
مانا	۰/۰۰۰۰	-۳۲/۸۹	افشای اطلاعات زیست محیطی
مانا	۰/۰۰۰۰	-۴/۱۶	تغییر مدیریت
مانا	۰/۰۰۰۰	-۶/۱۱	ارتباطات سیاسی
مانا	۰/۰۰۰۰	-۳۰/۹۰	رشد فروش
مانا	۰/۰۰۰۰	-۲۴/۴۳	اهرم مالی
مانا	۰/۰۰۰۰	-۶۰/۸۲	بازده دارایی
مانا	۰/۰۰۰۰	-۲۰/۴۵	اندازه شرکت

نتایج آزمون ایستایی نمایان گر این است که در مورد تمامی متغیرها، سطح معناداری آن‌ها کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد و تمامی متغیرها مانا هستند.

همبستگی بین متغیرهای تحقیق

ماتریس ضرایب همبستگی بین متغیرهای وابسته، مستقل و کنترلی‌ها، در جدول (۴) ارائه شده است. براساس نتایج، متغیر تغییر مدیریت با متغیر ارتباطات سیاسی همبستگی مثبت و معنادار دارد.

جدول (۴): همبستگی بین متغیرهای تحقیق

متغیر	تغییر مدیریت	ارتباطات سیاسی	افشای اطلاعات زیست محیطی	رشد فروش	اهرم مالی	بازده دارایی	اندازه شرکت
تغییر مدیریت	۱						

					۱	۰.۰۶	ارتباطات سیاسی
						۰.۰۳	
				۱	-۰.۰۲	-۰.۰۲	افشای اطلاعات زیست محیطی
					۰.۴۱	۰.۴۵	
			۱	۰.۰۱	-۰.۰۱	-۰.۰۳	رشد فروش
				۰.۶۷	۰.۸۴	۰.۲۶	
		۱	۰.۰۲	-۰.۰۴	-۰.۰۱	-۰.۰۱	اهرم مالی
			۰.۴۴	۰.۱۷	۰.۸۴	۰.۶۳	
	۱	۰.۰۲	۰.۰۱	۰.۰۸	-۰.۰۱	-۰.۰۶	بازده دارایی
		۰.۴۴	۰.۸۶	۰.۰۰	۰.۷۳	۰.۰۵	
۱	-۰.۱۶	۰.۰۸	۰.۰۲	-۰.۰۲	-۰.۰۱	۰.۰۳	اندازه شرکت
	۰.۰۰	۰.۰۱	۰.۴۶	۰.۳۹	۰.۷۹	۰.۳۶	

آزمون فرضیه تحقیق

فرضیه اول: افشای اطلاعات زیست محیطی شرکت‌ها بر نقش تغییر مدیریت در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.
نتایج بدست آمده از برازش مدل در جدول (۵) ارائه شده است.

$$M \text{ change } it = \beta_0 + \beta_1 \text{ DOSR } it + \beta_2 \text{ Lev } it + \beta_3 \text{ Growth } it + \beta_4 \text{ SIZE } it + \beta_5 \text{ ROA } it + \epsilon it$$

جدول (۵): نتایج برازش مدل با استفاده از رگرسیون لجستیک

متغیر وابسته: نقش تغییر مدیریت						
رابطه	سطح معناداری	ضریب تورم واریانس	خطای استاندارد	آماره z	ضریب	متغیرهای مستقل
معنی دار	۰.۰۴	۱.۰۱	۰.۲۸	-۲.۱۰	-۰.۵۸	افشای اطلاعات زیست محیطی
معنی دار	۰.۰۳	۱.۰۰	۰.۲۱	-۲.۲۴	-۰.۴۷	رشد فروش
بی معنی	۰.۶۳	۱.۰۱	۰.۳۲	۰.۴۹	۰.۱۵	اهرم مالی

بررسی تأثیر افشای اطلاعات زیست‌محیطی شرکت‌ها و ارتباطات و ...

بازده دارایی	-۴.۱۲	-۲.۹۶	۱.۳۹	۱.۰۳	۰.۰۰	معنی دار
اندازه شرکت	۰.۰۴	۰.۷۰	۰.۰۵	۱.۰۳	۰.۴۹	بی معنی
ضریب مک فادن	۰.۲۲					
آماره WHITE	F		۱.۲۳			
	سطح معناداری		۰.۲۱۳۶			
آماره LR جدول	۵۴۱.۱۰					
سطح معناداری LR	۰.۰۰۰					

یکی از مفروضات رگرسیون همسانی واریانس باقیمانده‌ها است. در این مطالعه برای بررسی همسانی واریانس‌ها از آزمون وایت استفاده شده است. با توجه به سطح اهمیت این آزمون که بزرگتر از ۰,۰۵ می باشد (۰,۲۱) فرضیه صفر مبنی بر وجود همسانی واریانس تایید شده و می‌توان گفت مدل دارای مشکل ناهمسانی واریانس نمی‌باشد. هم خطی به معنای وجود رابطه شدید بین متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل می باشد. در صورت وجود هم خطی، ضرایب برآوردی الگو دارای خطای معیار بالایی خواهد بود و در نتیجه این مسأله باعث می شود که تعداد متغیرهای معنی دار در معادله کاهش یابد. در این معادله برای بررسی عدم وجود هم خطی از معیار عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شد. وقتی که شاخص تورم واریانس کمتر از ۱۰ باشد، نشان دهنده عدم وجود هم خطی می باشد. با توجه به جداول (۵) نتایج حاصل از این آزمون نشان می‌دهد. که میزان تورم واریانس متغیرهای مستقل و کنترلی مدل پژوهش در حد مجاز خود قرار داشته و لذا از این بابت مشکلی وجود ندارد. مقدار آماره نسبت راستنمایی (LR) در سطح اطمینان ۹۵٪ بیانگر معناداری کلی مدل پژوهش است. نتایج مربوط به ضریب تعیین مک فادن نشان می‌دهد، که تقریباً ۲۲٪ تغییرات متغیر وابسته به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی مدل، توضیح داده می‌شوند. در بررسی معنی داری ضرایب با توجه به جدول (۵)، از آن جایی که احتمال آماره Z برای ضریب متغیر افشای اطلاعات زیست محیطی (۰,۰۴) کوچک‌تر از ۰,۰۵ می‌باشد، در نتیجه وجود تأثیر معناداری این متغیر بر نقش تغییر مدیریت در سطح اطمینان ۹۵٪ رد نمی‌گردد. منفی بودن ضریب متغیر افشای اطلاعات زیست محیطی (۰,۵۸-)، نشان دهنده میزان تأثیر منفی این متغیر بر نقش تغییر مدیریت می‌باشد. در بررسی سطح معنی داری متغیرهای کنترلی رشد فروش و بازده دارایی با توجه به سطح معناداری کمتر از ۵ درصد رابطه معناداری با متغیر نقش تغییر مدیریت دارند و همچنین متغیرهای کنترلی اهرم مالی و اندازه شرکت با توجه به سطح معناداری بزرگتر از ۵ درصد رابطه معناداری با نقش تغییر مدیریت ندارد.

فرضیه دوم: ارتباطات سیاسی بر نقش تغییر مدیریت در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.

نتایج بدست آمده از برازش مدل در جدول (۶) ارائه شده است.

$$M \text{ change it} = \beta_0 + \beta_1 \text{ PCit} + \beta_2 \text{ Lev it} + \beta_3 \text{ Growth it} + \beta_4 \text{ SIZEit} + \beta_5 \text{ ROAit} + \beta_6 \text{ Age it} + \text{eit}$$

جدول (۶): نتایج برازش مدل با استفاده از رگرسیون لجستیک

متغیر وابسته: نقش تغییر مدیریت						
رابطه	سطح معناداری	ضریب تورم واریانس	خطای استاندارد	آماره Z	ضریب	متغیرهای مستقل
معنی دار	0.03	1.0	0.15	-2.23	-0.33	ارتباطات سیاسی
معنی دار	0.02	1.00	0.23	-2.29	-0.53	رشد فروش
بی معنی	0.65	1.01	0.32	0.46	0.14	اهرم مالی
معنی دار	0.04	1.03	0.76	-2.11	-1.59	بازده دارایی
بی معنی	0.47	1.03	0.05	0.72	0.04	اندازه شرکت
۰,۲۳	ضریب مک فادن					
۱,۵۵	F	آماره White				
۰,۰۵۹۳	سطح معناداری					
۵۴۳,۱۷	آماره LR جدول					
۰,۰۰۰	سطح معناداری LR					

منبع: یافته‌های تحقیق

یکی از مفروضات رگرسیون همسانی واریانس باقیمانده‌ها است. در این مطالعه برای بررسی همسانی واریانس‌ها از آزمون وایت استفاده شده است. با توجه به سطح اهمیت این آزمون که بزرگتر از ۰,۰۵ می باشد (۰,۰۵۹۳) فرضیه صفر مبنی بر وجود همسانی واریانس تایید شده و می توان گفت مدل دارای مشکل ناهمسانی واریانس نمی باشد. هم خطی به معنای وجود رابطه شدید بین متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل می باشد. در صورت وجود هم خطی، ضرایب برآوردی الگو دارای خطای معیار بالایی خواهد بود و در نتیجه این مسأله باعث می شود که تعداد متغیرهای معنی دار در معادله کاهش یابد. در این معادله برای بررسی عدم وجود هم خطی از معیار عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شد. وقتی که شاخص تورم واریانس کمتر از ۱۰ باشد، نشان دهنده عدم وجود هم خطی می باشد. با توجه به جداول فوق نتایج حاصل از این آزمون نشان می دهد. که میزان تورم واریانس متغیرهای مستقل و کنترلی مدل پژوهش در حد مجاز خود قرار داشته و لذا از این بابت مشکلی وجود ندارد. مقدار آماره نسبت راستنمایی (LR) در سطح اطمینان ۹۵٪ بیانگر معناداری کلی مدل پژوهش است. نتایج مربوط به ضریب تعیین مک فادن نشان می دهد، که تقریباً ۲۳٪ تغییرات متغیر وابسته به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی مدل، توضیح داده می شوند. در بررسی معنی داری ضرایب با توجه به جدول فوق، از آن جایی که احتمال آماره Z برای ضریب متغیر ارتباطات سیاسی (۰,۰۳) کوچک تر از ۰,۰۵ می باشد، در نتیجه وجود تاثیر معناداری این متغیر بر نقش تغییر مدیریت در سطح اطمینان ۰,۹۵ رد نمی گردد. منفی بودن ضریب متغیر ارتباطات سیاسی (۰,۳۳-)، نشان دهنده میزان تاثیر منفی این متغیر بر نقش تغییر مدیریت می باشد. در

بررسی سطح معنی داری متغیرهای کنترلی رشد فروش و بازده دارایی با توجه به سطح معناداری کمتر از ۵ درصد رابطه معناداری با متغیر نقش تغییر مدیریت دارند و همچنین متغیرهای کنترلی اهرم مالی و اندازه شرکت با توجه به سطح معناداری بزرگتر از ۵ درصد رابطه معناداری با نقش تغییر مدیریت ندارد.

بحث، نتیجه گیری و پیشنهادها

در دنیای امروز مدیریت نقش تعیین‌کننده‌ای در افزایش بازدهی و بهره‌وری شرکت‌ها را دارد. در میان چهار عامل کلیدی موفقیت در سازمان‌ها شامل نیروی کار، سرمایه، مواد اولیه و مدیریت، امروزه نقش مدیریت بیش از هر زمان دیگری اهمیت یافته است. در دنیای رقابتی امروز فشار زیادی برای دستیابی سریع به نتایج مطلوب و به تبع آن تصمیم‌گیری‌های سریع وجود دارد که مدیران در اجرای این مهم نقش حیاتی دارند و گاه در اثر نرسیدن به نتایج مطلوب در زودترین زمان ممکن تغییرات مدیریتی در سازمان صورت می‌گیرد. مدیران پس‌ازاینکه به این سمت منصوب می‌شوند به این دلیل که دوره تصدی بلندمدتی را برای خود پیش‌بینی نمی‌کنند صرفاً در جهات منافع سهامداران حرکت نمی‌کنند بلکه از مدت کوتاهی که در این سمت قراردادند در راستای رسیدن به منافع خود استفاده می‌کنند. به همین دلیل ممکن است مدیران از سرمایه‌گذاری در پروژه‌های بلندمدت، به دلیل اینکه در دوره تصدی آن‌ها به بازدهی نمی‌رسد خودداری کنند. به عبارت دیگر تصمیماتی که می‌تواند برای منافع شخصی مدیریت مفید باشد، ممکن است از نظر شرکت تصمیمات بهینه‌ای نباشد. جامعه آماری پژوهش، کلیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران بین بازه زمانی ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۱ هست. در این پژوهش، برای تعیین نمونه آماری از روش غربالگری استفاده شد: بدین صورت که در هر مرحله از بین کلیه شرکت‌های موجود در پایان سال، شرکت‌هایی که دارای شرایط زیر نبوده‌اند، حذف شده و شرکت باقی‌مانده برای انجام آزمون انتخاب شدند: شرکت‌هایی که سال مالی آن‌ها به انتهای اسفندماه ختم می‌شود، جزء شرکت‌های بیمه، بانک‌ها و واسطه‌گری‌های مالی و مؤسسات تأمین مالی نباشند، شرکت‌هایی که در طی دوره موردنظر تغییر سال مالی نداشته باشند و شرکت‌هایی که اطلاعات مالی موردنیاز آن‌ها جهت سنجش متغیرها در دسترس باشند. بعد از اعمال این شرایط ۱۳۶ شرکت به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شد. در بررسی معنی داری ضرایب با توجه به جدول (۵)، از آن جایی که احتمال آماره Z برای ضریب متغیر افشای اطلاعات زیست محیطی (۰,۰۴) کوچک‌تر از ۰,۰۵ می‌باشد، در نتیجه وجود تأثیر معناداری این متغیر بر نقش تغییر مدیریت در سطح اطمینان ۰,۹۵ رد نمی‌گردد. منفی بودن ضریب متغیر افشای اطلاعات زیست محیطی (۰,۵۸-)، نشان دهنده میزان تأثیر منفی این متغیر بر نقش تغییر مدیریت می‌باشد. در بررسی معنی داری ضرایب با توجه به جدول فوق، از آن جایی که احتمال آماره Z برای ضریب متغیر ارتباطات سیاسی (۰,۰۳) کوچک‌تر از ۰,۰۵ می‌باشد، در نتیجه وجود تأثیر معناداری این متغیر بر نقش تغییر مدیریت در سطح اطمینان ۰,۹۵ رد نمی‌گردد. منفی بودن ضریب متغیر ارتباطات سیاسی (۰,۳۳-)، نشان دهنده میزان تأثیر منفی این متغیر بر نقش تغییر مدیریت می‌باشد.

منابع

- احمدی کهنعلی، رضا؛ عباس نژاد، طیبه و زنده‌بودی، ماهرخ. (۱۳۹۴). بررسی مقایسه‌ای مدل‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی **CSR**، دومین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در علوم انسانی، تهران، موسسه مدیران ایده پرداز پایتخت ویرا.
- امیرحسینی، زهرا و قبادی، معصومه. (۱۳۹۵). گزارشگری مسئولیت اجتماعی، عملکرد مالی و مالکیت نهادی. فصلنامه حسابداری مدیریت، ۹(۲۸): ۶۶-۵۵.
- انصاری، موسی و بشکوه، مهدی. (۱۳۹۶). بررسی ارتباط بین اندازه شرکت و ارتباطات سیاسی باریسک سقوط قیمت سهام، سومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، حسابداری و اقتصاد دانش‌بنیان با تأکید بر اقتصاد مقاومتی، تهران، دانشگاه علامه مجلسی.
- ابرار محمد حمیدرضا. (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین فروش و سودآوری و دارایی‌های مشهود بر ساختار سرمایه شرکت‌های عضو بورس اوراق بهادار تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز.
- بهارمقدم، مهدی؛ صادقی، زین‌العابدین و صفرزاده، ساره. (۱۳۹۲). بررسی رابطه‌ی مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی بر افشای مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی، ۵(۲۰): ۹۰-۱۰۷.
- ترشیزی، علی و بزاز زاده تربتی، حمیدرضا. (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین حاکمیت شرکتی و ریسک شرکت: نقش تعدیل‌کننده مسئولیت اجتماعی، مجله علمی پژوهشی دانش حسابداری مالی، مقاله ۸، دوره ۵، شماره ۳ - شماره پیاپی ۱۸، پاییز ۱۳۹۷، صفحه ۱۳۵-۱۵۱.
- تذکری، نعیمه و رسولی، اسحاق، ۱۳۹۴، بررسی تاثیر مدیریت تغییر بر عملکرد شغلی و توانمندسازی کارکنان تامین اجتماعی استان اردبیل، کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در مدیریت و مهندسی صنایع، تهران.
- جامعی، رضا و نجفی، قاسم. (۱۳۹۸). بررسی رابطه بین افشای مسئولیت اجتماعی شرکت و حق‌الزحمه حسابرسی، دانش حسابداری مالی، ۱(۱): ۱۶۱-۱۳۷.
- حجایی، محدثه. (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی و مالکیت نهادی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات گیلان.
- خوش طینت، محسن؛ زمانیان‌فر، لیلا و دهقان‌نیری، محمود. (۱۳۹۷). ارتباط بین شاخص‌های مالی و تغییر مدیرعامل. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۰(۳۷): ۱۳۰-۱۰۷.
- زندى، آناهیتا. (۱۳۹۹). آزمون اثربخشی حسابداری مدیریت زیست‌محیطی بر کیفیت افشای اطلاعات کربن. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۹(۳۵): ۲۲۰-۲۰۷.
- سرافراز، بهمن و حاجی‌ها، زهره. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها و هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش‌های تجربی حسابداری، دوره ۴، صص ۴۱-۵۹.

شراعی، فاطمه؛ کلابی، امیرمحمد و خداداد حسینی، سیدحمید. (۱۳۹۸). طراحی مدل توسعه پایدار شرکتی: تبیین نقش مسئولیت اجتماعی شرکتی، حاکمیت شرکتی، و خلق ارزش مشترک، مجله علمی مدیریت سرمایه اجتماعی، ۶(۳): ۳۰۵-۳۲۵.

شهابی، صالح؛ الهیاری، عباس و گودرزی، سجاد. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر ارتباط سیاسی و معاملات با اشخاص وابسته بر انتخاب حسابرس در شرکت‌های پذیرفته‌شده بورس اوراق بهادار تهران، یازدهمین کنفرانس بین‌المللی حسابداری و مدیریت و هفتمین کنفرانس کارآفرینی و نوآوری‌های باز، تهران، شرکت همایشگران مهر اشراق.

عبداله نژاد، رضا؛ صالحی، مهدی و تورچی، محمود. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر معاملات با اشخاص وابسته بر رابطه میان ارتباطات سیاسی و تأخیر در گزارش حسابرسی، پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۱۰(۲): ۱۶۱-۲۶۸.

عرب صالحی، مهدی؛ صادقی، غزل و معین الدین، محمود. (۱۳۹۲). رابطه مسئولیت اجتماعی با عملکرد مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۳(۳): ۱-۲۰.

علیزاده، محمد؛ خانجانی مامودان، کامران و بینا، طیبه. (۱۳۹۹). بررسی رابطه بین دانش مالی و دوره تصدی مدیرعامل با نگهداشت وجه نقد شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، یازدهمین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، بابل.

فروغی، داریوش، امیری، عادی، جوانمرد، مرضیه. (۱۳۹۷). تأثیر مسئولیت اجتماعی شرکت بر نگهداشت وجه نقد از طریق اثر همزمان متغیرهای منتخب، مقاله ۲، دوره ۱۰، شماره ۱ - شماره پیاپی ۳۵، بهار ۱۳۹۷، صفحه ۱۹-۳۶.

قادر زاده، سید کریم، کردستانی، غلامرضا، حقیقت، حمید. (۱۳۹۶). شناسایی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر سطح افشای مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها با رویکرد داده‌کاوی. مقاله ۱، دوره ۶، شماره ۲ - شماره پیاپی ۱۱، زمستان ۱۳۹۶، صفحه ۷-۴۶.

Burcin Col and Saurin Pate. (2019). Going to Haven? Corporate Social Responsibility and Tax Avoidance. *J Bus Ethics*.154:1033-1050 .

Boubakri, N., Guedhami, O., Mishra, D., and Saffar, W. (2012). "Political connections and the cost of equity capital". *J. Corp. Financ.* 18 (3), 541-559 .

Cormier, Denis., Magnan, Michel., Van Velthoven, Barbara. (2005). Environmental disclosure quality in large German companies: Economic incentives, public pressures or institutional conditions .

Dogan, M., & Agca, V. (2013). The Effects of CEO Turnover on Firm Performance in High-Tech vs. Low-Tech Firms: Evidence from Turkey. *International Conference on Economic and Social Studies (ICESoS'13)*, Sarajevo. PP. 197-226 .

Finn Tarp & Carol Newman, John Rand, & Neda Trifkovic (2020). Corporate Social Responsibility in a Competitive Business Environment. *Publication CoverJournal the Journal of Development Studies* Volume 56, 2020 - Issue 8:225-249 .

Faccio, M. (2006). Politically connected firms. *The American Economic Review*, Vol. 96, No. 1 (Mar., 2006), pp. 369-386 .

Fang, J.P.H., T.J. Wong, and T. Zhang, (2017). Politically connected CEOs, corporate governance and post-IPO performance of China's newly partially privatized firms, *Journal of Financial Economics* 84(2), 330-357 .

Jensen, M.C. (2004). The agency costs of overvalued equity and the current state of corporate finance. *European Financial Management Journal* 10, 549-565 .

Li, Guoping, and Zhou, Hong. (2015). "Political connections and access to IPO markets in China, *China Economic Review*", 33, 76-93. 29- Ming Tee C. (2020). Political connections and income smoothing: Evidence of institutional investors' monitoring in Malaysia, *Journal of Multinational Financial Management*. doi: <https://doi.org/10.1016/j.mulfin.2020.100626> .

Mishra, Dev R. Sadok El Ghouli, Omran Guedhami, Chuk C. Y. Kwok. (2014). Does Corporate Social Responsibility Affect the Cost of Capital? *Journal of Banking & Finance*, Vol. 35, Issue 9, pp. 2388-2406

Pan, Y., Wang, T.Y. and Weisbach, M. (2017). CEO Investment Cycles. *Review of Financial Studies* Forthcoming, Vol. 29, No. 11, 2955-2999 .

Sucahyati, D, Harymawan, I., Nasih, M.; Madyan, M. (2019). The role of political connections on family firms' performance: Evidence from Indonesia. *Int. J. Financ. Stud.* 7: 55 .

Suneerat Wuttichindanon. (2017). Corporate social responsibility disclosure choices of report and its determinants: Empirical evidence from firms listed on the Stock Exchange of Thailand. *Kasetsart Journal of Social Sciences* 38 48. *Kasetsart Journal of Social Sciences* journal homepage: <http://www.elsevier.com/locate/kjss>

Wei Ling & Abdul Wahab. N. (2019). Components of book tax differences, corporate social responsibility and equity value. *Cogent Business & Management*, 6: 1617024 .

Wei, Q., and Xuan, Ch. (2020). Corporate Environmental Disclosure and Political Connection in Regulatory and Leadership Changes: The Case of China, *The British Accountin Review*, <https://doi.org/10.1016/j.bar.2020.100935> .

Wu. C and Liu. V. (2010). The Release Timing of Annual Reports and Board Characteristics. *Accounting and Business Research*. Vol 41, No 6: pp69-93.